

Profese:

Psovod bezpečnostní služby

Být psovodem láká mnoho mladých i odrostlejších majitelů psů. A ti, kteří se k takové práci odhodlali v rámci některé civilní bezpečnostní služby, vidí v psovi jistotu zvláště při noční službě. Ne všichni si ale uvědomují, že jim čtyřnohý pomocník může způsobit také komplikace – třeba pokousáním nevinné osoby. Takže i způsob, jak předcházet takovým incidentům, se učili frekventanti kurzu, který se v uplynulých měsících konal v Liberci.

Kurz pro psovody bezpečnostních složek měl účtyhodných osmdesát osm hodin. Veškerá teoretická i praktická příprava směřovala k účinnému využívání psů při střežení objektů, avšak v souladu se zákonem. „Obsah kurzu profesní přípravy psovodů bezpečnostních služeb je dán Národní soustavou kvalifikací (NSK). Standard platí od května 2011. Kurz zakončený zkouškami se v České republice poprvé uskutečnil v Liberci a úspěšní absolventi získali Osvědčení psovoda bezpečnostní služby,“ říká Vendula Vítová, projektová manažerka společnosti, která kurz organizovala. Manažerka zároveň dodává, že zmíněné osvědčení v současné době ještě není podmínkou pro výkon

práce psovoda. Psovodům se při nástupu do zaměstnání zatím dostává přípravy a poučení v rámci interních pravidel jednotlivých civilních bezpečnostních služeb (CBS), může se to však změnit. „Ve stejné době, kdy se připravovali psovodi, jsme organizovali kurz a zkoušky pro strážné bezpečnostních služeb, rovněž v souladu s NSK. U této profese však už od roku 2012 platí povinnost mít osvědčení. Lze tedy předpokládat, že v nedaleké době bude podobná povinnost platit i pro psovody,“ míní manažerka.

Povolání v záloze

O osvědčení psovoda bezpečnostní služby projevilo v Libereckém kraji zájem třináct zkušenějších i začínajících kynologů. Do kurzu nakonec nastoupilo deset zájemců a ke zkouškám se dostavilo jen devět, převážně mladých lidí. Šest žen a tři muži. Přednášky, semináře i výcvik se konaly v osmihodinových cyklech od září minulého roku vždy v neděli, neboť právě tento den vyhovoval většině přihlášených. Samotné zkoušky se konaly koncem letošního úno-

Kurz zakončený zkouškami se v České republice poprvé uskutečnil v Liberci

Frekventantům kurzu předvedl vzorový výkon lektor Jiří Kolář se svým psem

Útok lupiče proti psovodovi trvá, proto Jiří Pešek bez váhání využívá psa

ra. Že tuto „školu“ brali frekventanti vážně, svědčí i to, že někteří pravidelně dojížděli do krajského města ze vzdálených míst, jako třeba z České Lípy, Varnsdorfu či Vrchlav. Každý z účastníků kurzu měl pro absolvování výuky a výcviku trochu jiný motiv, v jednom se však všichni shodli: v dnešní době si člověk nemůže být jistý svým zaměstnáním, proto je dobré mít v záloze nějakou další profesi. „Práci zdravotní sestry mám ráda a nerada bych o ni přišla. Ale i kdybych nikdy nevyužila možnost pracovat jako psovod bezpečnostní služby, kurz byl pro mne velkým přínosem. Mám totiž svého prvního

psa, pitbulteriéra, a během kurzu jsem se dozvěděla o zásadách přístupu k tomuto plemeni. A mnohé jsem si také prakticky vyzkoušela v rámci metodiky výcviku na kynologickém cvičišti v Liberci-Pavlovicích,“ svěřila se jedna z účastnic, Žaneta Řeháková.

Kynologie nestačí

Ještě před zahájením kurzu byli všichni zájemci seznámeni s obsahem kvalifikačního standardu, který zdaleka neobsahoval jen kynologickou problematiku. „Ani nejlepší psovod nevystačí ve službě s pejskařskými dovednostmi. Pes je mírnější prostředek před použitím jiných obranných či donucovacích prostředků, a proto je nezbytné si v kritické situaci okamžitě vybavit, zda je možné psa použít, a jak. Takže se frekventanti dozvěděli i to, že psovod bezpečnostní služby se musí chovat jako každý jiný občan, tedy v souladu se zákonem a v případě potřeby podle paragrafu o krajní nouzi nebo podle paragrafu, který definuje o nutnou obranu. Během výuky se seznámili s řadou příkladů, kdy lze takto v souladu se zákonem psa použít, a mnohé z toho si pak rovněž nacvičili v praxi se psem. Neadekvátní použití psa by mohlo mít pro psovoda nepříjemnou, třeba i soudní dohru, proto je na tuto část přípravy kladen důraz,“ říká jeden z vyučujících a dlouholetý policejní a sportovní psovod Jiří Kolář. Zároveň upozorňuje, že je-li to možné, před použitím psa se psovod má pokusit řešit situaci dovednou komunikací s narušitelem objektu. „Proto bylo v kurzu věnováno osm hodin komunikačním dovednostem. I to patří k profesi psovoda, a to z mnoha důvodů. Do hlídaného areálu může vniknout nejen řekla bych běžný zloděj, ale třeba i psychicky narušený člověk. Ať už bylo jeho záměrem něco zcizit či poškodit nebo překonal oplotení z jakéhosi pomnutí

Psi museu překonávat různé překážky

smyslu, psodv by měl vědět, jak postupovat, aby se situace nevyhrotila třeba v nekontrolovatelné agresivní jednání takové osoby," doplňuje lektorka komunikačních dovedností Renáta Havelková.

Učení mučení?

Trochu překvapivý byl pro některé uchazeče o profesi psodva rozsah kynologické látky. „Proč bych měla vysvětlovat rozdíl mezi ochočeným a domestikovaným zvířetem? Budu to snad potřebovat ve službě?“ tázala se jedna z účastnic. Lektor jí názor nevyvracel, ale už během dalších hodin bylo všem adeptům na psodvské povolání jasné, že právě domestikace je jeden z důvodů, proč nám jsou psi tak věrnými a mnohostrannými pomocníky, ale i společníky. Také se dozvěděli, že pro optimální přípravu psa ke služebním potřebám není třeba využívat všelijakých módních výcvikových postupů či experimentů. Výcvik psů a zvířat obecně patří k dědictví lidstva a vyvíjí se postupně, časem některé výsledky zaniknou, jiné prvky se uchytí. A stejně tak je tomu s teorií chování psů a jejich výcvikem. Výzkum v různých ústavech, většinou univerzitních, stále probíhá. Odtud se dozvídáme kvalifikované novinky, proto je třeba zvažovat, zda vše, co v populární literatuře uvádějí někteří výcvikáři, je skutečně vědecky podložené, nebo zda se jedná jen o názor, přesvědčení či domněnku autora. Absolventi kurzu psodv by tedy měli také získat určitý nadhled, aby se sami dokázali orientovat a pro přípravu svého psa zvolit optimální metody nebo osvědčeného výcvikáře.

Výcvik psů a zvířat obecně patří k dědictví lidstva a vyvíjí se postupně

Komisař Jiří Buřec ocenil rychle malého a učebnicově označením ukryté osoby

Je to moc nebo málo?

Někteří frekventanti kurzu považovali požadavky na teoretické znalosti za přehnané, jiní uznávali, že jde o kynologické minimum, které by měl zvládnout

člověk, jenž chce být profesionálním psodvem u CBS. Druhý názor sdílejí i tři lektoři kurzu a zkušební komisař. A co tedy obsahuje kvalifikační standard psodva podle NSK? Výčet

by byl dlouhý, a pro detailní seznámení stačí zadat do internetového vyhledávače „národní soustava kvalifikací – psodv“, a tam je uvedeno vše. Pro povšechnou informaci stačí uvést některé významnější požadavky na znalosti. Do předmětu etologie

je zahrnuto instinktivní chování psa, význam reflexů, podmíněné reakce, typy vyšší nervové činnosti podle Pavlova, habituace, výrazy psa jako příznak určitého vyladění, teritoriální chování, pasivní a aktivní obranná reakce. Z předmětu teorie výcviku se požaduje znalost podmínek pro vytváření podmíněných reakcí, jak se uplatňuje operantní podmiňování, znát základní výcvikové metody, vysvětlení útlumů, znalost zásad výchovy štěněte a podobně. Samozřejmě nechybějí ani požadavky na znalost správné péče o psa, o jeho zdraví a výživu.

Vítaná změna

Když přišla řada na praktická zaměstnání, kynologové se sportovními zkušenostmi si v rámci

Absolventi kurzu a jejich čtyřnozí kolegové

poslušnosti jen zopakovali, co již měli v krvi z tréninků, zkoušek a soutěží. Pro ostatní však byla poslušnost s důrazem na metodiku výcviku velmi podnětná. „Probírali jsme ryze praktické cviky vedoucí k ovladatelnosti psa jak ve službě, tak na veřejnosti. Na praktických příkladech jsme si také uvědomili, jak důležitá je motivace

Sportovní psovodi zase ocenili novou zkušenost, když se učili pracovat v továrních prostorách

psa, a že to nemusí být jen pomocí pamlsků,“ podotkla Žaneta Řeháková. Sportovní psovodi zase ocenili novou zkušenost, když je lektor praktického výcviku Jiří Kolář učil pracovat se psy v prostorách bývalé továrny. „Můj ovčák byl zvyklý vyhledávat figuranta za zástěnami na cvičišti a náhle se dostal do situace, kdy měl vyhledávat člověka ukrytého v rozlehlé hale. Měla jsem obavy, zda to zvládne, ale k mému překvapení stačilo několik nácviků a byl stejně dobrý jako na cvičáku,“ těšila se z výkonu svého německého ovčáka Petra Kožešniková. Po praktickém výcviku už následovaly

Jedna z méně obvyklých překážek

závěrečné zkoušky. A jak je zhodnotil examinator MV Ing. Jiří Rulc? „Nejllepší znalosti byly z etologie. Pokud jde o praktické použití psa, objevilo se tam několik drobných chyb, pramenících z nervozity při vyhledávání a eskortě figuranta. Před vysláním psa do místa předpokládaného úkrytu osoby totiž nestačí vydat povel „revír“. Ještě před ním musí zcela zřetelně zaznít varování, aby ukryvajícím se

osoba vystoupila, jinak bude použit pes. Někteří se při tom doslova zakoktali, neboť věděli, jak důležité je vydat varování. Celkově však byla pro mne úroveň znalostí a praktických dovedností příjemným překvapením,“ uzavřel hodnocení kurzu Jiří Rulc. ■

Text a foto: Josef Růžička